

Antwoord van Gedeputeerde Staten op vragen van

C. van Viegen

(d.d. 23 augustus 2024)

Nummer

4121

Onderwerp

Gezonde en veilige leefomgeving voor mens en dier

Aan de leden van Provinciale Staten

Vragen

1. *Kent u het bericht 'Cocktail van pesticiden en kankerverwekkende stoffen nu ook in de natuur'?¹*

Antwoord

Ja

2. *Bent u met ons van mening dat de overheid, en ook de provincie haar inwoners, zowel mens als dier, moet beschermen en moet zorgen voor een gezonde en veilige leefomgeving?*

Antwoord

Zie de beantwoording van de eerder door u gestelde Statenvragen [4089](#), de antwoorden bij vragen 5 en 6.

3. *Vooraf in de bollengebieden en akkerbouwgebieden, maar ook de glastuinbouwgebieden, worden veel pesticiden gebruikt. Hoe beoordeelt u het risico voor de gezondheid van inwoners die nabij deze gebieden wonen? Zijn deze risico's voor het college aanleiding voor extra maatregelen te treffen in het kader van de verantwoordelijkheid voor een gezonde en veilige leefomgeving? Zo ja, welke? Zo nee, waarom niet?*

Antwoord

Zie de beantwoording van de eerder door u gestelde Statenvragen [4089](#), de antwoorden bij vragen 2, 3, 4, 5 en 6 en de door u Statenvragen [4119](#), antwoord 8.

¹ <https://nos.nl/regio/gelderland/artikel/530227-cocktail-van-pesticiden-en-kankerverwekkende-stoffen-nu-ook-in-beschermde-natuur>

4. *Wat is het standpunt van het college dat de genoemde gevaarlijke stoffen voor de gezondheid van mens en dier en voor de natuur gemeten worden door een particuliere organisatie en niet door de overheid?*

Antwoord

GS gaan ervan uit dat bedoeld wordt op het onderzoeksproject “Schone sier”, uitgevoerd in Drenthe en de Veluwe van de vereniging Meten=Weten.

In 2020 heeft het RIVM een duiding gegeven van de herkomst van onder andere bestrijdingsmiddelen in Drentse natuurgebieden. Naar aanleiding hiervan heeft het RIVM aanbevolen om de aanwezigheid van door de mens gemaakte chemische stoffen in Nederlandse bodems breed in kaart te brengen en meer zicht te krijgen op de risico's van de stoffen voor bijvoorbeeld planten, bodemdieren en insecten. Als vervolg op deze aanbeveling heeft het RIVM in 2023 een [handreiking](#) gepubliceerd om de effecten van toxische druk op kwetsbare gebieden te bepalen. In de voortgangsrapportage van het Impulsprogramma chemische stoffen 2023-2026 (ministerie IenW 18/10/2023) is opgenomen dat het ministerie de leidraad zal communiceren met medeoverheden.

Voor wat betreft de negatieve effecten van gewasbeschermingsmiddelen op terrestrische (= op het land) natuur klopt het dat deze effecten niet of nauwelijks worden gemeten. Navraag bij de onderzoekers van het Europese Horizon 2020 project [SPRINT](#) leert dat ook in dit brede en grootschalige onderzoek naar de effecten van gewasbeschermingsmiddelen geen onderzoek naar het voorkomen van dergelijke middelen in de natuur is gedaan en dat in het eenmalig uitgevoerde veldonderzoek agrarische percelen centraal stonden

Voor wat betreft de effecten op gezondheid, heeft het RIVM het onderzoek “bestrijdingsmiddelen² en omwonenden (OBO1)” uitgevoerd en is in 2023 gestart met het vervolgonderzoek (OBO2)(<https://www.bestrijdingsmiddelen-omwonenden.nl/>). In dit onderzoek wordt gekeken of er een verband is tussen blootstelling aan bestrijdingsmiddelen en schade aan de gezondheid van omwonenden en agrariërs in Nederland. Daarbij worden de volgende ziektebeelden onderzocht: ziekte van Parkinson, leukemie bij kinderen, lymfomen bij volwassenen, COPD, astma en acute en chronische klachten die zijn gemeld bij huisartsen.

Zie verder het antwoord op vraag 7.

5. *Worden deze stoffen in Zuid-Holland door de overheid (waterschap/provincie) gemeten? Zo ja wat is de uitkomst ervan voor Zuid-Holland?*

Antwoord

Voor oppervlaktewater en grondwater bestaat in Zuid-Holland een uitgebreid meetnet, waar een groot aantal gewasbeschermingsmiddelen en andere stoffen systematisch worden gemeten. Resultaten worden landelijk gepubliceerd via [de bestrijdingsmiddelen atlas](#) (gewasbeschermingsmiddelen en biociden), de waterkwaliteitsrapportages van de waterschappen en het [waterkwaliteitsportaal](#) (grondwater). Op het land worden in natuurgebieden geen metingen uitgevoerd.

² In de beantwoording worden beide begrippen bestrijdingsmiddelen en gewasbeschermingsmiddelen gehanteerd. Bij het begrip bestrijdingsmiddelen gaat het om gewasbeschermingsmiddelen en biociden.

Uit bovenstaande rapportages blijkt dat voor verschillende gewasbeschermingsmiddelen de waterkwaliteitsnormen worden overschreden.

Zie verder het antwoord op vraag 7.

6. *Zo niet, is het college bereid dit te gaan meten? Zo nee, waarom niet?*

Antwoord

Zie het antwoord op vraag 7.

7. *Hoe beoordeelt het college de onderzoeksuitkomsten in Gelderland door het burgerinitiatief Meten = Weten en welke lessen trekt het college hieruit voor Zuid-Holland?*

Antwoord

De aanwezigheid van gewasbeschermingsmiddelen in met name de Zuid-Hollandse terrestrische natuur (op het land) wordt op dit moment niet gemeten. In de natuurdoelanalyses (NDA's), die voor alle Zuid-Hollandse Natura 2000 gebieden zijn opgesteld, is de aanwezigheid van gewasbeschermingsmiddelen niet geïdentificeerd als beperkend (drukfactor) voor het halen van de instandhoudingsdoelen. De Ecologische Autoriteit, die landelijk alle NDA's van advies voorziet, signaleert alleen voor Kennemerland-Zuid een kennisleemte en adviseert om hier een kennisprogramma voor op te stellen. Los hiervan zien wij op basis van de nu beschikbare onderzoeken in Zuid-Holland geen aanleiding om extra metingen uit te voeren. Hierbij speelt ook mee dat dit kostbare en ingewikkelde metingen zijn om uit te voeren. De invloed van gewasbeschermingsmiddelen op populaties is complex en loopt via een brede waaier aan oorzaak-gevolg routes. Bovendien is dit een provincie-overstijgend vraagstuk. We hebben daarom bij het OBN natuurkennis (een landelijk platform dat kennis verspreid over herstel en beheer van natuur in opdracht van ministerie LNV en Bij12/IPO) een verzoek ingediend om een overzicht te maken van de huidige kennis over de relatie tussen gewasbeschermingsmiddelen en terrestrische natuur en wat in aanvulling op het bestaande beleid mogelijke effectieve maatregelen zouden kunnen zijn.

8. *Welke extra maatregelen gaat u treffen naar aanleiding van uit onderzoeksuitkomsten in Gelderland door het burgerinitiatief Meten = Weten?*

Antwoord

Wat betreft de landbouw verwijzen wij naar de beantwoording van de eerder gestelde Statenvragen [4089](#), het antwoord bij vraag 6. Voor wat betreft de natuur, zie het antwoord op vraag 7.

Den Haag, 8 oktober 2024

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland,

secretaris,

voorzitter,

drs. M.J.A. van Bijnen MBA

mr. A.W. Kolff